

การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อ (Best Practice) พัฒนาการเด็กที่ตีมาจากการเล่นและเคลื่อนไหว

ชื่อผู้จัดทำ (Best Practice) นางสาวเดือนเพ็ญ เทียงธรรม ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะครูชำนาญการ

และมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ที่เน้น

เด็กเป็นสำคัญ

ความสำคัญของนวัตกรรม/แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย(อายุ๓-๖ขวบ)เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเลี้ยงดู ในช่วงวัยนี้จึงมีผลต่อคุณภาพของการเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย การเคลื่อนไหวและการทรง ตัว หากผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม เด็กจะสามารถ พัฒนาความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ เต็มศักยภาพ และการพัฒนาด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เป็นพัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งที่จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาไปสู่ความสามารถด้านต่างๆ กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อมือและตาให้ทำงานอย่างประสานสัมพันธ์ที่ดี ๆได้แก่ กิจกรรมที่เด็กได้หยิบจับสิ่งของ ตุ๊กตา เครื่องเล่น ตลอดจนการช่วยตนเองในการแต่งตัว การทำความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร ตลอดจนกิจกรรมศิลปะต่างๆที่เด็กได้ทำที่โรงเรียนเพื่อพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็ก ซึ่งหมายถึงการ เปลี่ยนแปลงความสามารถในการควบคุมและการทำงานประสานสัมพันธ์ที่ระหว่างมือและตาในการทำกิจกรรมต่างๆที่ต้องใช้มือและตาในการบังคับควบคุม เช่น การหยิบจับสิ่งของ การหิ้วหรือถือของ การจับ ดินสอหรือสีในการวาดรูปหรือขีดเขียน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กมี จุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือ ตา เพื่อพัฒนา ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของร่างกายได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน และเพื่อวางรากฐานในการ ใช้มือที่ถนัดและเตรียมความพร้อมที่จะเขียนและอ่านต่อไป ในปัจจุบัน

เด็กจะมี ความสามารถในการเขียนเมื่อเด็กควบคุมข้อมือและกล้ามเนื้อนิ้วมือ ความสามารถนี้เกิดขึ้นได้โดยการ หยิบจับหรือเล่นกับวัสดุและเกมต่างๆ การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยสามารถจัด กิจกรรมส่งเสริมได้หลายแนวทาง เช่น การพัฒนาผ่านการเล่นเป็นการพัฒนาได้โดยง่ายและรวดเร็ว การ เล่นเป็นการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน การเลือกของเล่นให้เด็กเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจการพัฒนาเด็กผ่าน การเล่นจึงเป็นเรื่องที่ต้องนำมาพิจารณาให้มากกว่าเล่นเพื่อสนุก ดังเช่น เฟอร์เบล (Friedrich Froebel : ๑๗๘๒-๑๘๖๕) นักการศึกษา ชาวเยอรมัน ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น บิดาแห่งการอนุบาล เฟอร์เบล มีความเชื่อว่าควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กให้เจริญขึ้นด้วยการกระตุ้นให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้การเล่น และ กิจกรรมเป็นเครื่องมือ และอาร์โนลด์ กีเซล (Arnold Gesell : ๑๘๘๐-๑๙๖๑) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กแสดงออกเป็น พฤติกรรมด้านต่างๆสำหรับพัฒนาการทางร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัด กระทำวัสดุ เช่น การเล่น การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่ง เป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะ พัฒนาการที่สำคัญของเด็กใน

ระยะนี้คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่างๆของร่างกาย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่จำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการวางรากฐาน ชีวิต โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมทั้ง ๔ ด้านของเด็ก แต่จากการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย ระดับอนุบาล ๑ / ๓ ขวบ พบว่าเด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กที่ เกี่ยวกับความสามารถในการใช้นิ้วมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ในด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความถูกต้อง และความสามารถในการควบคุมการประสานกันยังไม่ได้เท่าที่ควรเด็กไม่สามารถควบคุมมือและนิ้วมือในการหยิบ จับสิ่งเขียน เพื่อขีดเขียนหรือลากเส้นได้ ด้วยเหตุดังกล่าวข้าพเจ้า ซึ่งเป็นครูผู้สอนจึงได้คิดหาวิธีการพัฒนากล้ามเนื้อมือ โดยใช้ชุดกิจกรรมเกลียวมหัศจรรย์ เพื่อใช้ส่งเสริมและพัฒนากล้ามเนื้อเล็กในด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น และความสามารถในการควบคุมให้ดีขึ้น ต่อไป

อีกทั้งยังเป็นการออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความแข็งแรง และสมรรถนะในการทำหน้าที่ของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย สามารถป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังได้ ทั้งนี้การที่จะทำให้นักกลายยอมรับว่าการออกกำลังกาย เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนั้น ต้องสร้างการรับรู้คุณค่าของการออกกำลังกาย สร้างทัศนคติที่ดี และสร้างความมั่นใจว่าบุคคลสามารถทำได้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นเรื่องที่ ต้องใช้เวลา เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างเป็นนิสัยหรือความเคยชินของบุคคลนั้น โดยเฉพาะการสร้างพฤติกรรมการออกกำลังกาย ดังนั้น การจัดกิจกรรมการสร้างเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกาย จำเป็นต้องมีหลักแนวคิด ทฤษฎี มาช่วยวางแผน ดำเนินการ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งทฤษฎีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่สำคัญ คือ ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม บทความนี้ได้อธิบายทฤษฎี และแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการสร้างเสริมพฤติกรรมการออกกำลังกาย โดยใช้ทฤษฎีของสมบัตินิยาม (๒๕๔๑ : ๕) ได้กล่าวว่า การออกกำลังกายเป็นการใช้แรงกล้ามเนื้อและแรงกายให้เคลื่อนไหวเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี โดยจะใช้กิจกรรมใดเป็นสื่อก็ได้ และทฤษฎีการจูงใจของ Abraham H.Maslow

วัตถุประสงค์

- ๑ .เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์
๒. เพื่อให้เด็กนำความรู้ ความสามารถประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน
๓. เพื่อให้เด็กรู้จักการเล่นและออกกำลังกายที่ปลอดภัยต่อตัวเองและผู้อื่น

กลุ่มเป้าหมาย

เชิงปริมาณ

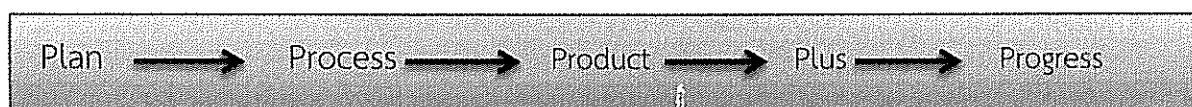
เด็กระดับชั้นอนุบาล ๑ / ๓ ขวบ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแหวน

เชิงคุณภาพ

เด็กอนุบาล ๑ / ๓ ขวบ ได้รับการพัฒนาสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เหมาะสมกับวัย

กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

หลักการจัดกิจกรรม เด็กเรียนรู้บูรณาการ สร้างสรรค์ชิ้นงานประดิษฐ์นวัตกรรม 5P เป็นทฤษฎีรองรับอย่างสมเหตุสมผล สามารถอ้างอิงได้ แนวคิดทฤษฎีที่ระบุมีความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมให้สัมฤทธิ์ผล และนวัตกรรมความสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีวงจร PDCA เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครูนำกระบวนการไปพัฒนาตนเองแล้วนำมาลงสู่เด็ก ครูจึงได้จัดกิจกรรม พัฒนาการเด็กที่ดีมาจากการเล่นและเคลื่อนไหว ระดับชั้นอนุบาล ๑ / ๓ ขวบ

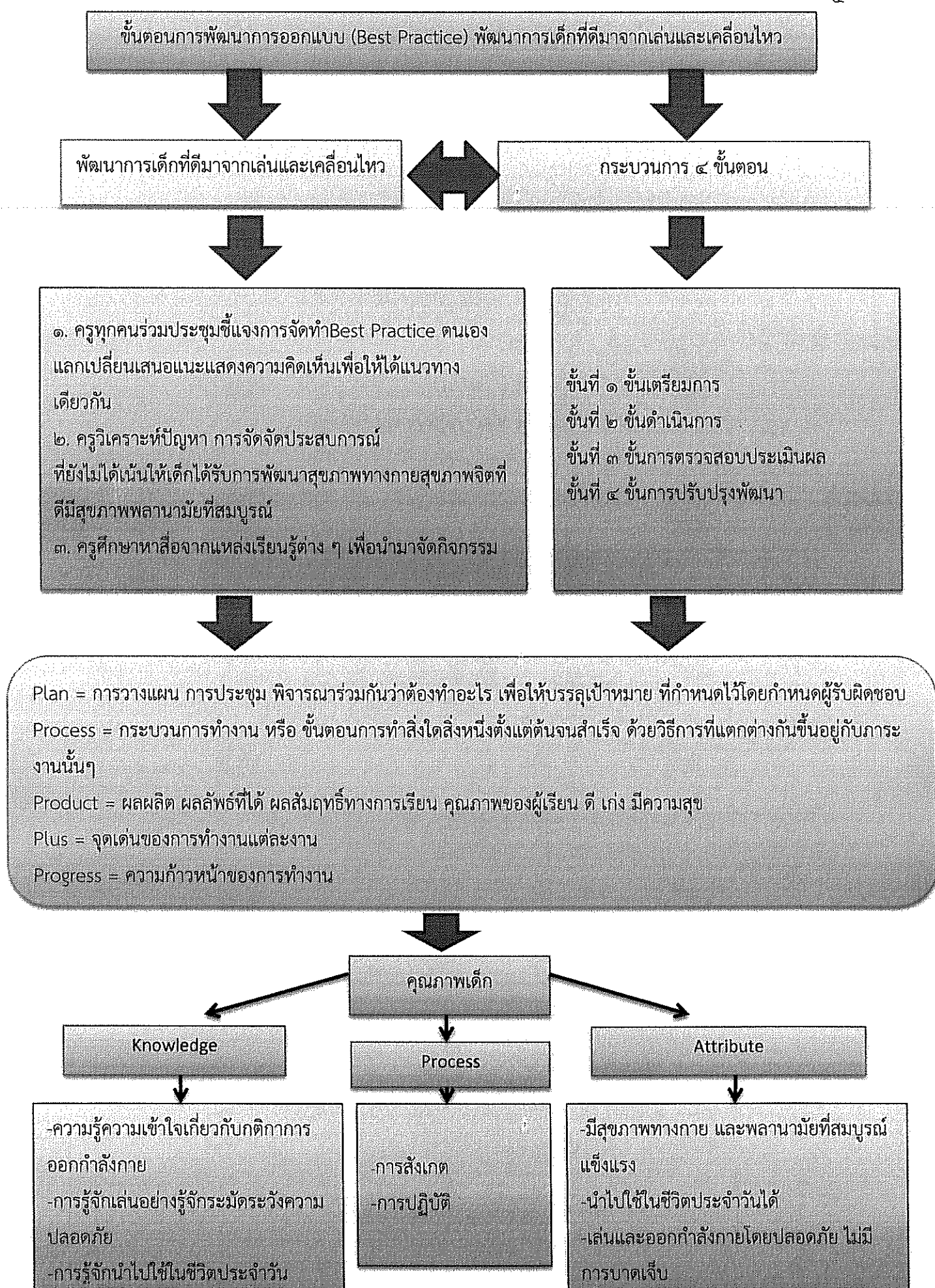
Plan = การวางแผน การประชุม พิจารณาร่วมกันว่าต้องทำอะไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ

Process = กระบวนการทำงาน หรือ ขั้นตอนการทำอะไรสิ่งหนึ่งตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับภาระงานนั้นๆ

Product = ผลผลิต ผลลัพธ์ที่ได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพของผู้เรียน ดี เก่ง มีความสุข

Plus = จุดเด่นของการทำงานแต่ละงาน

Progress = ความก้าวหน้าของการทำงาน

กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

Plan การวางแผน

๑. ครูทุกคน ประชุมชี้แจงการจัดทำ Best Practice ตนเอง แลกเปลี่ยนเสนอแนะแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้แนวทางเดียวกัน

๒. ครูวิเคราะห์ปัญหา การจัดประสบการณ์ของครูยังจัดกิจกรรมที่ยังไม่ได้เน้นให้เด็กได้รับการพัฒนา สุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์

๓. ครูศึกษาหาสื่อจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาวางแผนจัดการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

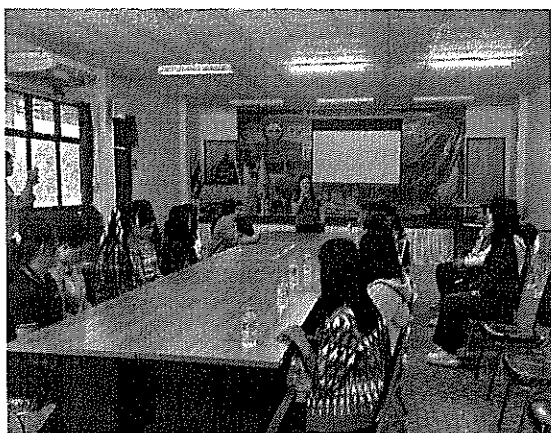
Process กระบวนการทำงาน / ขั้นตอนตั้งแต่การทำงานจนสำเร็จ

๑. ครูให้ความรู้กับเด็กถึงผู้ที่ได้รับการพัฒนาสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์สามารถทำให้เด็กมีชีวิตที่ดี

๒. อธิบายและสาธิตการออกกำลังกายอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบสื่อจากแหล่งข้อมูลและอุปกรณ์การเล่นกีฬา

๓. เด็กฝึกปฏิบัติใช้กระบวนการกลุ่ม ฝึกปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน จากง่ายไปหายากสอดแทรก คุณธรรมและจริยธรรมตลอดจนหลักธรรมต่าง ๆ

๔. เด็กพัฒนาความรู้โดยใช้กิจกรรมหรือเกมนันทนาการ ให้ผู้เรียนเรียนอย่างสนุกสนาน ทำงานเป็นทีม มีน้ำใจนักกีฬา

๕. สรุปสาระสำคัญจากการเรียนการสอน เน้นย้ำ ทักษะที่ถูกต้อง แนวทางการพัฒนาและศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีการบันทึกการประเมินผล หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แจ้งผลการประเมินให้เด็กและผู้ปกครองทราบเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองเพื่อครูผู้จัดประสบการณ์ได้ปรับปรุงวิธีการ แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการสร้างเครื่องมือวัดผลการจัดประสบการณ์ตามสภาพจริง ตามลักษณะของกิจกรรมประเมินผลครอบคลุมตามแผนการจัดประสบการณ์ ที่มุ่งพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมทั้ง ๕ ด้านดังนี้

๑. ด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎ กติกาและทักษะที่ถูกต้อง
๒. ด้านเจตคติที่ดีที่มีความตั้งใจในการร่วมกิจกรรมอย่างมีความหมายและสนุกสนาน
๓. ด้านทักษะปฏิบัติได้อย่างถูกต้องปลอดภัย
๔. ด้านคุณลักษณะ มีความมุ่งมั่นในการฝึกทักษะ มีน้ำใจนักกีฬา
๕. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีการพัฒนาสมรรถภาพทางกายปฏิบัติทักษะได้อย่างคล่องแคล่วและ

ชำนาญ

การจัดประสบการณ์และการวัดผลประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

Product ผลผลิต ผลลัพธ์ / คุณภาพ

๑. ครูประเมินการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้
 - เด็กเข้าใจกฎและกติกากีฬาประเภทต่าง ๆ
 - เด็กมีสุขภาพที่ดี
 - เด็กใช้ทักษะในการออกกำลังกายได้ถูกต้อง

Plus จุดเด่นของการดำเนินงานแต่ละงาน

๑. ครูมีการวางแผนการทำงานเป็นทีม มีการวางแผนงานที่ดี ทีมงานเข้มแข็ง
๒. ครูสามารถวิเคราะห์และจัดลำดับแต่ละมาตรฐานได้ เพื่อแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน
๓. เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้นกล้าคิดกล้าแสดงออก และสามารถออกมา

ทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียนได้

๔. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือโดยการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการเรียนของเด็ก
๓. มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

Progress ความก้าวหน้าของการทำงาน

๑. เด็กชั้นอนุบาล ๑ / ๓ ขวบ ทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
๒. เด็กนำความรู้ ความสามารถประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

Plus (จุดเด่น) เด็กเข้าใจกฎกติกาและมีทักษะในการออกกำลังกายที่ถูกต้อง

Minus(จุดที่ควรพัฒนา) เด็กบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ชอบเล่นกีฬา

Interest(จุดที่น่าสนใจ) ผู้เรียนมีสุขภาพพลานามัยที่ดี

กระบวนการตรวจสอบ กลั่นกรอง

จากการจัดประสบการณ์ได้มีการประเมิน นิเทศ ติดตาม จากผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น

ผลการดำเนินงาน / ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลสำเร็จเชิงปริมาณ

เด็กชั้นอนุบาล ๑ ได้รับการพัฒนาสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์ นำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการเล่นและออกกำลังกายที่ปลอดภัย ที่ถูกวิธี และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ผลสำเร็จเชิงคุณภาพ

๑. เด็กชั้นอนุบาล ๑ ได้รับการพัฒนาสุขภาพทางกาย สุขภาพจิตที่ดีมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์
 ๒. เด็กนำความรู้ ความสามารถประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 ๓. เด็กมีทักษะในการเล่นและออกกำลังกายถูกวิธีและปลอดภัย รวมทั้งได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
- องค์ความรู้ที่เกิดจากการนำ (Best Practice) ไปใช้

๑. การทำงานเป็นทีม มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
๒. คณะครูและบุคลากรกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นให้ความร่วมมือในการทำงานอย่างดี
๓. มีการประชุมแลกเปลี่ยน แนะนำกันอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. คณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่นให้การนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
๒. ผู้จัดทำมีความเตรียมความพร้อมในการจัดประสบการณ์ และแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง
๓. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจต่อการทำกิจกรรมต่างๆดีขึ้น
๔. ผู้ปกครองสนับสนุน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

บทเรียนที่ได้รับ

๑. ด้านครูคณะครูมีการทำงานเป็นทีม ให้ความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ อย่างเต็มความสามารถ แสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยี มาจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดการเรียนรู้
๒. ด้านตัวเด็ก เด็กมีความรู้ มีทักษะตามตัวชี้วัด ในรูปแบบที่หลากหลาย มีพัฒนาการด้านร่างกายที่เหมาะสมตามวัย และต่อยอดเพื่อนำไปพัฒนาในการเรียนรู้ขั้นต่อไป
๓. ด้านผู้ปกครอง ผู้ปกครองส่งเสริมในการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์ของเด็ก
๔. ด้านสถานศึกษา ผู้บริหารให้ความรู้ คอยชี้แนะ เป็นที่ปรึกษา ให้กับครูผู้สอน และเด็ก สถานศึกษา ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอก ชุมชน และผู้ปกครอง

การเผยแพร่/การได้รับการ/รางวัลที่ได้รับ

๑. รูปแบบ/วิธีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ (Best Practice)

๑. ทำรายงานเสนอต่อผู้บริหาร

๒. นำผลงานผลงานของเด็กประชาสัมพันธ์ให้กับเด็กระดับชั้นอนุบาล ๒ ขวบ อย่างทั่วถึง

๓. นำผลงานไปเผยแพร่ในหน่วยงานอื่น

๔. นำข้อมูลและผลงานเด็กประชาสัมพันธ์ทางเว็บไซต์หรือ เว็บเพจ Facebook ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแห่น

๒. การขยายผล (Best Practice) หน่วยงานที่มีส่วนร่วม

๑. ครู ไปขยายผลกับเด็กอนุบาล ๒ ขวบ ใน ศพด. เดียวกัน และ ศพด. ที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

๒. ครู ไปขยายผลและแลกเปลี่ยนกับครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์ระดับ ๔ ขวบและ ๕ ขวบ

บรรณานุกรม

<https://www.myteachingcupboard.com/blog/froebel-theory-of-play#:~:text=Froebel>

<http://exercisinggroup.weebly.com/๓๖๑๐๓๖๐๗๓๖๐๗๓๖๐๗๓๖๕๖-๒.html>

<https://sites.google.com/site/group๑class๕๒๕๕๗/๔-raeng-cungci/thvsdi-raeng-cungci>